

Reguleringsmyndigheten for energi
Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Sendt pr epost til rme@nve.no

Deres ref.: 201902514

Vår ref.: Arne Jakobsen

Vår dato: 08.01.2020

Hørings svar fra KS Bedrift til RME Høringsdokument Nr 1/2019

Utredning av virkemidler for utjevning av nettleie

KS Bedrift er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for rundt 100 lokalt og regionalt eide energibedrifter. Flesteparten av disse selskapene er i offentlig eie. Energibedriftene i KS Bedrift er engasjert i hele verdikjeden, med en viss overvekt av nettselskap på distribusjonsnivå.

Innledning

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) sendte i november 2019 ut på høring en utredning av virkemidler for utjevning av nettleie. Utredningen omfatter en samlet vurdering av ulike utjevningsordninger og andre virkemidler og er utarbeidet etter bestilling fra Olje- og energidepartementet.

RME konkluderer med at dersom det er ønskelig med utjevning, er det tunge argumenter for en tilskuddsordning som er veldig lik posten over statsbudsjettet til nettutjevning som det ble bevilget penger over frem til 2017. Samtidig er det veldig uklart hvordan denne skal finansieres og utformes. Fortsatt mener NVE at fusjoner og konsolidering vil løse det meste rundt ulikheter i nettleien.

KS Bedrift har gått gjennom og vurdert denne utredningen av utjevning av nettleie fra RME. Vi mener det er mye informasjon i utredningen og er enig i mye av det som framkommer. Men vi ser også noen svakheter. Det overordnede mål fra vår side er å få på plass en god ordning. Den må på en robust og langsiktig måte og uten årlige budsjettavklaringer i Stortinget, sikre en betydelig utjevning av nettleien. Fra vår side er vi åpne for ulike ordninger og modeller, så lenge dette målet blir nådd.

Grunnleggende forutsetninger og prinsipper

RME gjør i sin utredning greit rede for hovedprinsippene for regulering, drift og betaling av strømmettet. Men er samtidig selektive i sin argumentasjon.

RME er som alle andre opptatt av kostnadseffektivitet. I utredningen kobles dette sterkt til størrelsen på nettleien.

KS Bedrift mener det er liten sammenheng mellom effektivitet og nettleien. Vi mener størrelsen på nettleien i hovedsak bestemmes av kundetetthet og geografiske vilkår (trinn 2 i DEA modellen), og i mindre grad av effektiviteten til hvert enkelt selskap. I tillegg har enkelte områder ekstra nettkostnader knyttet til kraftproduksjon som sendes ut av regionen den er produsert og videre til underskuddsområder.

Vi er derimot overbevist om at kostnadseffektivitet i distribusjonsnettet er grunnleggende motivert av inntektsreguleringsmodellen. Uten tilfredsstillende effektivitet vil ikke investeringene i selskapet gi en rimelig avkastning. Vi har tiltro til at eierne er seg bevisst sin rolle og sine krav på dette området.

KS Bedrift mener derfor at det er liten grunn til å vektlegge effektivitetshensyn i vurderingen av modeller for tariffutjevning. Dette blir i det alt vesentlige ivaretatt via andre reguleringer.

I vurderingen av landsdekkende utjevning argumenteres det med at nettleien bør reflektere lokale forhold. KS Bedrift mener det i denne sammenheng vil være naturlig å vurdere dette opp mot den etablerte praksisen vi har for brukerbetalingen for transmisjonsnettet. Der er den totale kostnaden for hele Norge fordelt med full utjevning av kostnadene mellom alle vanlige forbrukskunder. Riktignok med noen små modifikasjoner for kunder nærmest produksjonen, men frimerkeprinsippet er det dominerende. Dette er overhode ikke nevnt i utredningen. KS Bedrift mener at det er langt fra åpenbart at vi ikke skal ha det samme prinsippet også i distribusjonsnettet.

I diskusjonen om samfunnsøkonomisk effektivitet og organisering kan og bør myndighetene også inkludere en vurdering av hvordan investeringene i Elhuben kan utnyttes best mulig. Det er fullt mulig å se for seg at flere funksjoner kan legges dit. Innbetaling fra kunder og utbetaling til nettselskaper kan være en mulighet. Det vil i så fall være i neste versjon av Elhuben.

I diskusjonen om nettutjevning er det også naturlig å vurdere om innføring av effekttariffer vil ha betydning for både mulighetene for utjevning og valg av løsning. Etter KS Bedrift syn er det ingen motsetning mellom utjevning og effekttariffer.

I debatten om utjevning er det stadig noen som både hevder at strukturendringer i bransjen er et mål i seg selv og at det også vil bidra til tariffutjevning. I denne høringsuttalelsen er det ikke viktig å få fram at KS Bedrift mener det første er et svært tvilsomt mål, men vi mener det er viktig å nevne at erfaringene med siste års store fusjoner ikke nødvendigvis har ført til hverken like eller lavere tariffer i de fusjonerte selskapene. Det er heller ikke alle steder det ligger like godt til rette for fusjoner. Tariffutjevning må derfor skje uavhengig av strukturendringer.

Løsninger for utjevning

Frimerkemodellen

KS Bedrift har tidligere argumentert for en ordning som er basert på frimerkeprinsippet, dette er en enkel og forståelig løsning som også benyttes innenfor mobilbruk, porto, bredbånd, vegavgift og i hovedsak også NRK lisensen. Den er også i tråd med likhetsprinsippet vi praktiserer i transmisjonsnettet. I tillegg tror vi flertallet av kunder oppfatter det som rettferdig at alle har lik tilgang og pris på den kritiske infrastrukturen som strømmettet er. Det har imidlertid lenge vært klart at RME og OED har vært skeptiske til denne modellen. Vi kan imidlertid ikke se at RME har noen avgjørende innvendinger til modellen i utredningen.

Distriktsenergimodellen

Ut fra de alternativ som er vurdert av RME er KS Bedrift positive til en utjevningsordning i henhold til den såkalte Distriktsenergimodellen/effektivitetsmodellen, som også tar utgangspunkt i frimerkeprinsippet. Denne modellen innebærer at gjennomsnittsnettleien blir justert for målt effektivitet hos det enkelte nettselskap, der formålet er å lage en utjevningsmodell som synliggjør kostnadseffektivitet. I sin utredning konkluderer RME med at «utjevningstiltak som innebærer likere nettleie for alle, gir en økt risiko for at kundene over tid ikke får strømforsyning til lavest mulig kostnad, som følge av at insentivene i reguleringen blir svekket. Dette gjelder i noen grad effektivitetsmodellen». KS Bedrift deler som nevnt ovenfor, ikke denne oppfatningen, men det er åpenbart at RME gjennom sin utredning ikke støtter denne modellen.

Tilskuddsordning

RME argumenterer i sin utredning for en tilskuddsordning, hvor nettleien blir redusert for kundene med høyest nettleie. Dette er utvilsomt en løsning som krever lite administrasjon og det taler for en slik modell. Omfanget av den vil avhenge av det årlige tilskuddsbeløpet og det kan være stor usikkerhet knyttet til en slik modell. Det viser tidligere praksis med årlig tildeling over statsbudsjettet. En slik utforming av tilskuddsordningen har liten forutsigbarhet og er derfor utilfredsstillende og lite ønskelig.

I utredningen er det også vurdert om tilskuddet kan brukerfinansieres ved en avgift som alle kunder betaler. KS Bedrift mener dette vil gi større forutsigbarhet og at det vil være en bedre løsning. Og ikke minst kan finansieringen av en relativt omfattende tilskuddsordning enkelt ordnes ved å øremerke en svært liten del av elavgiften til dette formålet. Eksempelvis kan dette settes til 3 % av innkrevd avgift eller til 0,5 øre pr KWh. Totalbeløpet vil variere med hvor stor andel av kundene som skulle være omfattet, men vil typisk kunne bli i området 300 mill kroner i året. I utredningen er dette generelt vist som 100 kroner pr kunde pr år. Hvilket tilsvarer 0,5 øre for 20.000 kilowattimer. Et beløp i denne størrelsesorden vil være et stort skritt i retning av en godt utjevnet nettleie.

Endret fordeling av produksjonstariffen

I sitt forslag åpner NVE for en femte modell, hvor tariffinntektene fra innmating av produksjon i regionalnettet skal bidra til å dekke kostnader i regionalnettet. En slik modell vil først og fremst imøtekomme behovet for en redusert nettleie for områder med relativt mye produksjon. Konkret vil dette bestå i at innmatingstariffene ikke lenger videreføres til Statnett, men blir værende hos regionalnettselskapet produsenten er tilknyttet. Dette innebærer at ca. 800 millioner kroner årlig går direkte til å dekke kostnader i regionalnettet, i stedet for å dekke kostnader i transmisjonsnettet. En slik omfordeling av inntektene fra produksjon i regionalnettet kan føre til både høyere og lavere

nettleie for forbrukerkundene i distribusjonsnettselskap, uavhengig av om nettleien er høy eller lav fra før. Kunder i distribusjonsselskap som er tilknyttet regionalnett med relativt mye produksjon vil da få en reduksjon i nettleien. Tilsvarende vil kunder i distribusjonsnett tilknyttet et regionalnett med relativt lite eller uten produksjon få en økning i nettleien.

En ordning som reduserer nettleien for områder med betydelig produksjon er ett steg i riktig retning, den vil adressere behovet og løsningen for noen regioner og områder, men representerer ingen helhetlig løsning. En generell ordning må komme i tillegg.

Konklusjon

KS Bedrift mener en utjevningsordning bør være så enkel som mulig samtidig som den på en effektiv måte sørger for en utjevning av nettleien. Sluttresultatet må ikke nødvendigvis være en lik nettleie for alle. Men kostnadene for kundene bør være på et akseptabelt og rettferdig nivå i hele Norge.

I tillegg har vi nasjonale mål om et fornybart og et stadig mer elektrifisert Norge for årene som kommer. Da må vi ha løsninger som legger til rette for ny kraftproduksjon i hele landet uten at kraftkundene i disse områdene må bære en urimelig andel av kostnadene.

I en samfunnsøkonomisk totalvurdering er det svært mange faktorer som må vurderes og i et langsiktig perspektiv er det vanskelig å si sikkert hva som er den beste løsningen.

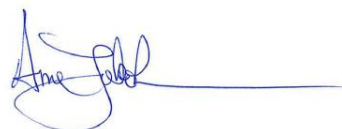
KS Bedrift mener det er flere veier til en bedre fordeling av kostnadene til strømmettet. Det viktigste er trolig ikke hvilken løsning som velges, men at det fremmes et forslag til Stortinget hvor det legges opp til en betydelig utjevning av kostnadene for kundene med høyest nettleie.

Dersom man ønsker å foreslå en løsning i tråd med RMEs oppsummering mener KS Bedrift det bør velges en tilskuddsordning via en fast øremerking av en andel av elavgiften.

Med vennlig hilsen

Asle Strand
Direktør

Arne Jakobsen
Næringspolitisk rådgiver